

נתונים על אלימות כלפי נשים

כתיבה: ד"ר נורית יכימוביץ-כהן | אישור: אורלי אלמגור-לוטן

עריכה לשונית: מערכת דברי הכנסת

תאריך: כ"ב בחשוון תשפ"ג, 16 בנובמבר 2022

סקירה

תוכן עניינים

1.....	תמצית.....	
3.....	נתונים על קורבנות אלימות בשנת 2021.....	.1
6.....	חלקה של האלימות במשפחה בכלל האלימות שדווחה בשנת 2021.....	.2
8.....	נתונים על נשים קורבנות אלימות בין בני זוג, 2019-2021.....	.3
10.....	נתונים על רצח.....	.4
11.....	נתונים על כלל הנרצחים – פילוח לפי קבוצות אוכלוסייה.....	4.1
11.....	רצח בידי קרובי משפחה.....	4.2
12.....	מבט על הגשת כתבי אישום בתיקי רצח נשים.....	4.3

תמצית

מסמך זה נכתב לקראת ציונו בכנסת של היום הבין-לאומי למאבק באלימות כלפי נשים. במסמך יוצגו נתוני המשטרה על נשים שהיו קורבנות לאלימות, בדגש על אלימות בהקשר הזוגי-משפחתי, כפי שהם משתקפים בתיקי החקירה של המשטרה. הנתונים יוצגו בכמה פילוחים, ובכמה מקומות הם יוצגו בצד נתונים על גברים שהיו קורבנות לאלימות. במסמך בחנו נתונים על ארבעה סוגי עבירות: עבירות נגד גוף, איומים, עבירות מין ועבירות נגד אדם (ובהן רצח וניסיון לרצח).

להלן עיקרי המסמך:

נתוני שנת 2021

בארבעת סוגי העבירות האלה מספר הקורבנות הגדול ביותר היה **בעבירות נגד גוף ובעבירות איומים**. קצת פחות ממחצית הקורבנות בעבירות אלו היו נשים; כרבע מהנשים האלה היו לא-יהודיות (מעט יותר משיעורן באוכלוסייה).

בעבירות נגד אדם 80% מהקורבנות היו גברים ו-20% היו נשים. בקרב הנשים נרשם שיעור גבוה של לא-יהודיות (יחסית לשיעורן באוכלוסייה) – 36% מקורבנות העבירה.

בעבירות מין שדווחו למשטרה בשנת 2021 חלקן של הנשים בקרב הקורבנות היה גדול במיוחד – 82%; 90% מהן היו יהודיות, ומכאן ששיעורן של הלא-יהודיות – 10% – היה נמוך ביחס לשיעורן באוכלוסייה.

בעבירות נגד גוף ואיומים היה שיעור גבוה של נשים שהיו נתונות לאלימות בהקשר הזוגי-משפחתי: זיקה משפחתית (בן זוג או קרוב משפחה אחר) נרשמה בתיקיהן של 56% מהנשים שהיו קורבנות לעבירות נגד גוף ושל 50% מהנשים שהיו קורבנות לעבירות איומים; שיעורים אלו גדולים **פי שלושה** מהשיעורים המקבילים בקרב גברים.

בעבירות מין תועדו שיעורים נמוכים יחסית של קרבת משפחה בין החשוד לקורבן (הן בקרב קורבנות נשים והן בקרב קורבנות גברים), אך גם בעבירות אלו נשים נפגעו יותר מגברים בידי בן זוג או קרוב משפחה אחר.

נשים נפגעות אלימות בין בני זוג בשנים 2019-2021

בין שנת 2019 לשנת 2020 גדל מספר הנשים שנרשמו במשטרה כקורבנות לעבירות נגד גוף, איומים ועבירות מין. אפשר לייחס את הגידול הזה להגבלות הקורונה שכללו סגרים ושהייה ממושכת בבית, אולם מספר הקורבנות לא קטן גם כאשר ההגבלות הוסרו בהדרגה בשנת 2021.

שיעור הנשים הלא-יהודיות בקרב קורבנות עבירות מין בין בני זוג היה גדול משיעורן באוכלוסייה (שהוא כ-20%): בשנים 2019-2021 נשים לא-יהודיות היו 30% מקורבנות עבירות נגד גוף מצד בן הזוג, 23% מקורבנות עבירות איומים ו-24% מקורבנות עבירות מין בין בני זוג, בתיקים שנפתחו.

רצח נשים

בשנת 2020 נרצחו בישראל 29 נשים. בשנת 2021 נרצחו 27 ובשנת 2022 (עד 8 בנובמבר) נרצחו 21 נשים. בין תחילת שנת 2021 ל-8 באוגוסט 2022 נשים היו 16% מקורבנות הרצח בישראל.

כמעט כל הנשים היהודיות שנרצחו מאז תחילת שנת 2020 (93%) נרצחו בידי בן זוגן או בידי קרוב משפחה אחר. אשר לנשים הערביות שנרצחו בתקופה זו, רק בשליש מהמקרים מצוינת בתיק החקירה זיקה משפחתית; בעשירית מהמקרים צוין כי האישה נרצחה בידי אדם זר וב-58% מהמקרים לא נרשם בתיק חשוד או מניע לרצח.

הגשת כתבי אישום בתיקי רצח

מניתוח תיקי רצח שנפתחו בשנים 2020-2021 עלה כי יש הבדל בין נשים יהודיות לנשים ערביות בשיעורי הגשת כתבי אישום בתיקי רצח:

- בשנים אלו נרצחו 22 נשים יהודיות. בשישה ממקרים אלו עדיין לא הוגש כתב אישום; בכל השישה נרשמה בתיק זיקה משפחתית של החשוד לקורבן.
- בשנים אלו נרצחו 33 נשים ערביות. ברוב הגדול של התיקים שבהם ידוע למשטרה על זיקה משפחתית של החשוד לקורבן הוגש כתב אישום (10 כתבי אישום ב-11 מעשי רצח כאלה). אצל שני שלישים מהנשים הערביות שנרצחו בשנים אלו (22 נשים) לא נרשמה בתיק החקירה זיקה משפחתית; בקבוצה זו הוגשו רק ארבעה כתבי אישום, במקרים שבהם נמצאו חשוד ומניע לרצח. ב-18 התיקים הנותרים לא נרשם חשוד, המניע לרצח אינו ידוע למשטרה ועדיין לא הוגש כתב אישום.

מסמך זה נכתב לקראת ציונו בכנסת של היום הבין-לאומי למאבק באלימות כלפי נשים. במסמך יוצגו נתונים על אלימות כלפי נשים, בדגש על אלימות בהקשר הזוגי-משפחתי. בכמה מקומות יוצגו לצידם גם נתונים על אלימות כלפי גברים.¹ בראשית המסמך יוצגו נתונים על מספר הקורבנות של אלימות פיזית ואיומים שתועדו בתיקי המשטרה וניתוח של נתונים אלו לפי הזיקה של החשוד לקורבן: בן זוג, קרוב משפחה אחר או ללא תיעוד של זיקה משפחתית. בהמשך המסמך נתמקד בקורבנות רצח, בדגש על רצח נשים. בחלק מהמקרים הנתונים במסמך יוצגו גם בפילוח לפי קבוצות אוכלוסייה – יהודים וערבים או יהודים ולא-יהודים, על פי ההגדרות של יחידות משטרת ישראל שהפיקו את הנתונים.

1. נתונים על קורבנות אלימות בשנת 2021²

להלן יוצגו בטבלה 1 נתוני משטרת ישראל על **קורבנות אלימות בשנת 2021 בפילוח מגדרי. יודגש כי מדובר בכלל קורבנות האלימות שדווחו למשטרה, ולא רק קורבנות אלימות במשפחה.** בנתונים נכללים ארבעה סוגי עבירות: עבירות נגד גוף (עבירות חבלה גופנית חמורה, תקיפה ושאר העבירות נגד גוף האדם);³ עבירות מין (למשל אינוס, מעשה מגונה והטרדה מינית);⁴ איומים; עבירות נגד אדם (רצח, ניסיון לרצח, הריגה וגרימת מוות ברשלנות).⁵ נתונים אלו הופקו על ידי אגף התכנון של המשטרה (להלן: אג"ת) בחודש אוגוסט 2022. יודגש כי נתונים אלו דינמיים ועשויים להשתנות לפי מועד הפקתם. יובהר כי הם אינם מקיפים בהכרח את כל מעשי האלימות בישראל אלא רק את אלו שדווחו למשטרה.⁶

העבירות נרשמו בסדר יורד לפי שכיחותן (בקרב כלל קורבנות העבירה). ייתכן שיש גברים ונשים שהיו קורבן ליותר מסוג עבירה אחד, על כן אי-אפשר לסכום את הנתונים בטבלה.

¹ בפרקים 1-3 נכללו בנתונים על הנשים גם נערות וילדות ונכללו בנתונים על גברים גם נערים וילדים. בנתונים על רצח נשים בפרק 4 נכללו נשים ונערות מעל גיל 12 ובנתונים על רצח גברים נכללו בני כל הגילים. רס"ב זוהרה עטיה, חוליית אלימות במשפחה, מדור נפגעי עבירה ומשפחה במשטרת ישראל, שיחת טלפון, 16 בנובמבר 2022.

² נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

³ משטרת ישראל, אגף התכנון והארגון, מחלקת אסטרטגיה, חוליית הפקת מידע, [השנתון הסטטיסטי 2021](#), אוגוסט 2022, עמ' 19.

⁴ שם.

⁵ שם.

⁶ בנתונים אלו לא נכללים תיקים שנסגרו בשל היעדר אשמה, שכן תיקים אלו נמחקים ממערכת המחשוב של המשטרה.

טבלה 1: קורבנות אלימות בפילוח לפי מגדר וסוג העבירה, 2021⁷

סך הכול	קורבן גבר	קורבן אישה	
49,368	27,432	21,936	עבירות נגד גוף
46,161	24,189	21,972	איומים
6,625	1,181	5,444	עבירות מין
1,026	820	206	עבירות נגד אדם

מטבלה 1 עולים הנתונים האלה בנוגע לשנת 2021:⁸

- 56% מהקורבנות של עבירות נגד גוף היו גברים ו-44% היו נשים;
- 52% מהקורבנות של עבירות איומים היו גברים ו-48% היו נשים;
- 82% מהקורבנות של עבירות מין היו נשים ו-18% היו גברים;

• 80% מהקורבנות של עבירות נגד אדם היו גברים ו-20% היו נשים (206 נשים מתוך 1,026 קורבנות). בהקשר זה נציין כי נתוני הרצח המופקים על ידי אג"ת אינם חופפים במדויק את נתוני אגף חקירות ומודיעין של המשטרה (להלן: אח"מ), שנאספים ומתוקפים באופן פרטני. לנוכח חומרתן של עבירות אלו, בפרק 4 יוצגו בנפרד נתוני אח"מ. עם זאת, בפרק זה מוצגים נתוני אג"ת על עבירות נגד אדם, שכן נכללים בהם גם נתוני ניסיון לרצח, שנראה כי מספרם אינו זניח (בנתוני אח"מ שיוצגו בהמשך עבירה זו אינה נכללת).⁹

להלן יוצג בתרשים 1 פילוח של נתוני הנשים שהיו קורבנות לאלימות בשנת 2021 (נתונים שהוצגו בטבלה 1) לפי קבוצות אוכלוסייה. מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש מהמשטרה להפיק את הנתונים לפי הקבוצות יהודי וערבי, אך הנתונים הופקו לפי קבוצות האוכלוסייה יהודי ולא-יהודי.¹⁰

⁷ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

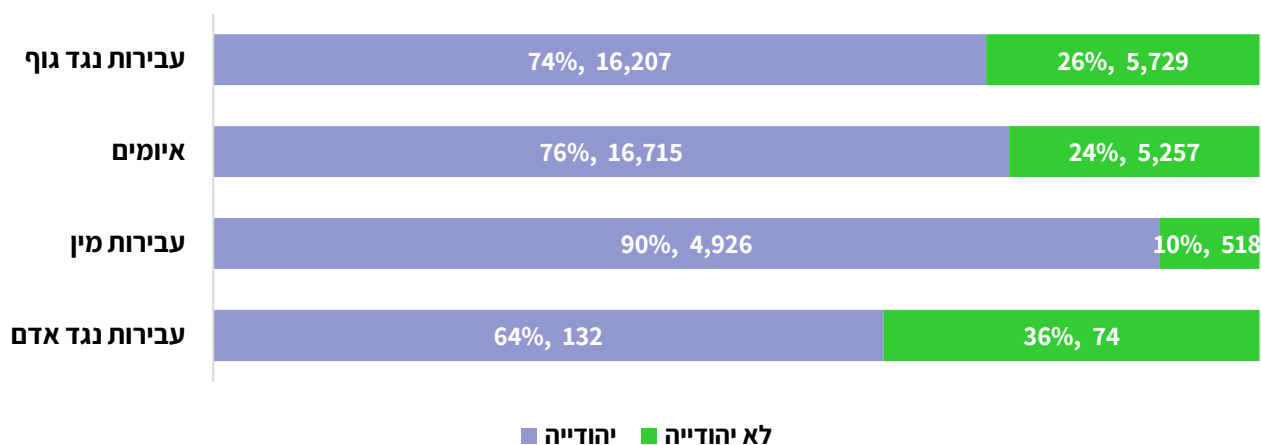
העבירות נרשמו בסדר יורד לפי שכיחותן (בקרב כלל קורבנות העבירה). יתכן שיש נשים שהיו קורבן ליותר מסוג עבירה אחד, על כן אי-אפשר לסכום את הנתונים בטבלה.

⁸ שם.

⁹ לפי מסמך קודם, מספר ניסיונות הרצח של נשים אינו קטן. לדוגמה, בשנים 2013-2016 נרצחו בישראל 113 נשים ונרשמו 116 ניסיונות לרצח. רינת בניטה, [רצח וניסיונות לרצח של נשים, בדגש על רקע של אלימות במשפחה](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 16 בנובמבר 2017.

¹⁰ בקבוצה "לא יהודי" יש בעיקר ערבים, אך היא עשויה לכלול גם זרים – תיירים, מבקשי מקלט ועובדים זרים.

תרשים 1: נשים קורבנות אלימות בפילוח לפי סוג העבירה וקבוצת אוכלוסייה, 2021¹¹

לפי הנתונים בתרשים 1, בשנת 2021 נשים לא-יהודיות, ששיעורן באוכלוסייה הוא כ-20%, היו כרבע מהקורבנות בעבירות נגד גוף ובעבירות איומים ו-36% מהקורבנות בעבירות נגד אדם. בעבירות מין (לפחות באלו שדווחו למשטרה) שיעורן של קורבנות העבירה הלא-יהודיות (10%) היה קטן במידה ניכרת משיעורן באוכלוסייה.¹²

סיכום ביניים על פי תיקי המשטרה שנפתחו בשנת 2021:

בארבעת סוגי העבירות שעליהן ביקשנו נתונים מהמשטרה, מספר הקורבנות הגדול ביותר היה בעבירות נגד גוף ובעבירות איומים. בשנת 2021 קצת פחות ממחצית הקורבנות בעבירות אלו היו נשים; כרבע מהנשים האלה היו לא-יהודיות. בעבירות נגד אדם 80% מהקורבנות היו גברים ו-20% היו נשים. בקרב הנשים נרשם שיעור גבוה של לא-יהודיות (יחסית לשיעורן באוכלוסייה) – 36% מקורבנות העבירה. בעבירות מין שדווחו למשטרה בשנת 2021 חלקן של הנשים בקרב הקורבנות היה גדול במיוחד – 82%. 90% מהנשים שהיו קורבנות לעבירות מין שדווחו למשטרה היו יהודיות, ומכאן שיעור הלא-יהודיות שהיו קורבנות לעבירות מין – 10% – נמוך משיעורן באוכלוסייה.

¹¹ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

¹² שם.

יש הבדל ניכר בין נשים לגברים בחלקה של האלימות במשפחה בתיקי האלימות שנפתחו במשטרה: שיעור הנשים שהיו קורבנות לאלימות במשפחה גבוה הרבה יותר משיעור הגברים

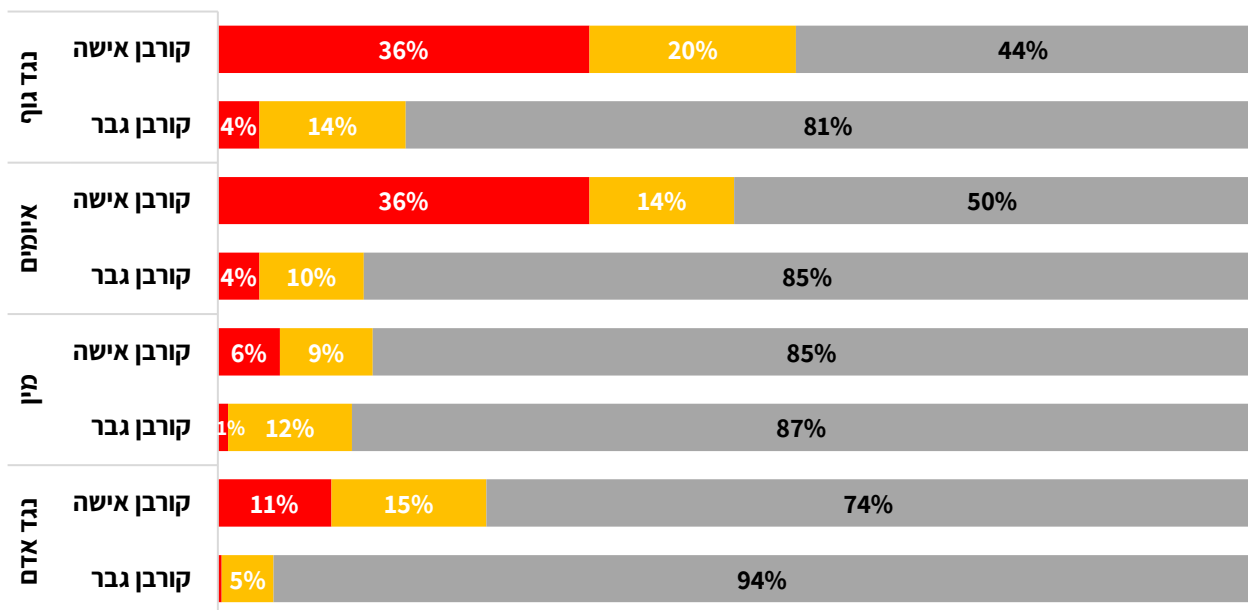
2. חלקה של האלימות במשפחה בכלל האלימות שדווחה בשנת 2021

עד כה הוצגו נתונים על קורבנות אלימות פיזית ואיומים בכל הנסיבות יחד. בפרק זה יוצגו נתונים על קורבנות שתועדה קרבת משפחה שלהם לחשוד (בן זוג או קרוב משפחה אחר).

לפי נתוני המשטרה, בכל סוגי העבירות שהוזכרו לעיל (עבירות נגד גוף, איומים, עבירות מין ועבירות נגד אדם) **שיעור הנשים שהיו קורבנות לאלימות במשפחה גבוה הרבה יותר מהשיעור המקביל של גברים**. בתרשים 2 להלן יוצגו נתונים על כך בפילוח לפי הזיקה של הקורבן לחשוד או הנילו: בן זוג,¹³ קרוב משפחה אחר¹⁴ או ללא זיקה משפחתית מתועדת.¹⁵ יודגש כי בנתונים שבהם לא מתועדת זיקה משפחתית נכללים תיקים שבהם לא נרשם חשוד או מניע.

תרשים 2: התפלגות הזיקות של הקורבן לחשוד שתועדו בתיקי המשטרה,

לפי מגדר הקורבן וסוג העבירה, 2021¹⁶

■ בן זוג ■ קרוב משפחה אחר ■ ללא זיקה משפחתית מתועדת בתיק

¹³ בזיקת בן זוג כלולים נשואים, גרושים ובני זוג אחרים.

¹⁴ בזיקת קרוב משפחה אחר נכללים אב ואם (ובכלל זה הורים חורגים), בן ובת (ובכלל זה בן ובת חורגים), אח ואחות, דוד דודה, אחיין או אחיינית, בני דודים, גיס או גיסה, סב או סבתא, נכד או נכדה. תשובת מחלקת הסטטיסטיקה של המשטרה על שאלת הבהרה, דוא"ל, 16 באוגוסט 2022.

¹⁵ הזיקה המשפחתית נקבעת ומסומנת בתיק החקירה על ידי הקצין החוקר ואפשר שגם פילוח זה של הנתונים הוא דינמי, אך נציין כי הנתונים הופקו באוגוסט 2022, לפחות שמונה חודשים ממועד פתיחת התיקים.

¹⁶ תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

בעבירות נגד גוף ואיזמים שיעור הנשים שנפגעו בידי קרוב משפחה גדול בערך פי שלושה מהשיעור המקביל בקרב גברים

5% מהגברים שהיו קורבן לעבירה נגד אדם נפגעו בידי קרוב משפחה, לעומת 26% בקרב נשים קורבנות עבירות אלו

אשר לעבירות שבהן לא נקבעה זיקה משפחתית, נסייג כי חלק מהן עדיין לא פוענחו

בכל סוגי העבירות שמוצגים בתרשים שיעור הנשים שנפגעו מאלימות בידי קרובי משפחה גבוה מהשיעור המקביל בקרב גברים:¹⁷

- **בעבירות נגד גוף** שיעור הנשים שנפגעו בידי קרוב משפחה (56%) גדול בערך פי שלושה מהשיעור המקביל בקרב גברים (18%);
- **בעבירות איזמים** כמחצית הנשים נפגעו בידי קרוב משפחה – יותר מפי שלושה מהשיעור המקביל בקרב גברים (14%);
- **בעבירות נגד אדם מרבית העבירות נעשות מחוץ למשפחה (הן נגד נשים והן נגד גברים), לפי התיעוד בתיקי המשטרה.** בקרב גברים נפגעי עבירות נגד אדם, שיעור הנפגעים מחוץ למשפחה הוא 95% (בתיקיהם של נפגעי האלימות במשפחה כמעט לא נרשמה זיקת בן זוג בין החשוד לקורבן, אלא בעיקר זיקת קרוב משפחה אחר). בקרב נשים שנפגעו מעבירות נגד אדם, אצל 74% לא נרשמה בתיק זיקה משפחתית של החשוד לקורבן. בהקשר זה נזכיר שוב כי חלק ממקרים אלו (בעיקר של קורבנות לא-יהודים ולא-יהודיות) עדיין לא פוענחו ובתיק לא נרשם חשוד או מניע לעבירה.¹⁸ כאמור, בפרק 4 יוצגו נתונים מפורטים יותר על נשים שנרצחו מאז שנת 2020.
- **בעבירות מין**, במרביתן לא תועדה זיקה משפחתית. במקרים הלא-רבים שבהם תועדה אלימות במשפחה, בקרב הנשים שיעור הנפגעות מן זוג היה גדול יחסית לשיעור בקרב גברים (6% לעומת 1%). לעומת זאת, שיעור הגברים שהיו קורבן לאלימות מצד קרוב משפחה אחר היה גבוה מעט מהשיעור המקביל בקרב נשים (12% לעומת 9%).

בעבירות נגד גוף ואיזמים יש שיעור גבוה יחסית של נשים שחוות אלימות בהקשר הזוגי-משפחתי.

בעבירות מין ובעבירות נגד אדם נראה כי בשיעור נמוך יותר של התיקים יש תיעוד של קרבת משפחה בין החשוד לקורבן, אך לפחות בעבירות נגד אדם נראה כי התיעוד אינו מלא, שכן תיקים רבים לא פוענחו. לפירוט ראו פרק 4.

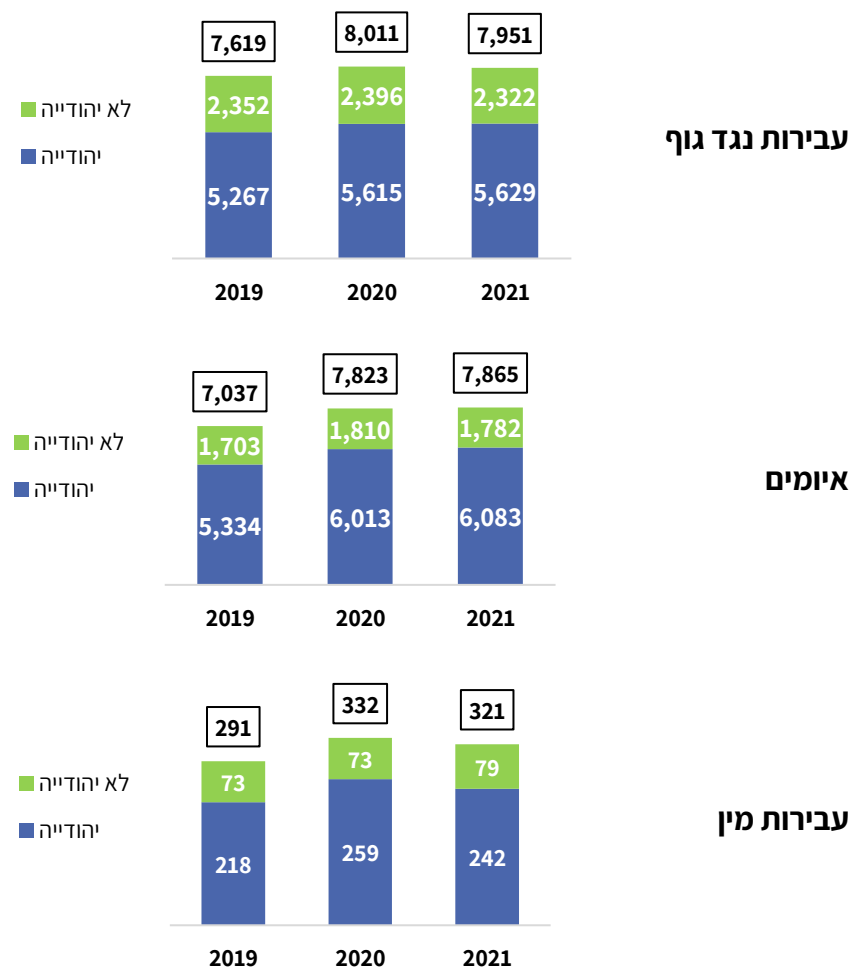
¹⁷ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

¹⁸ מקרב הנשים שהיו קורבנות לעבירות נגד אדם 11% נפגעו בידי בן זוג ו-15% נפגעו בידי קרוב משפחה אחר. בהמשך יוצגו נתוני אח"מ המצביעים על ההבדל בעניין זה בין קורבנות יהודיות לקורבנות ערביות. שם.

3. נתונים על נשים קורבנות אלימות בין בני זוג, 2019-2021¹⁹

כפי שעלה מתרשים 2, שיעור הנשים שהן קורבנות לאלימות במשפחה גדול מהשיעור המקביל של גברים. בפרק זה נתמקד בנתונים על נשים נפגעות אלימות בין בני זוג בשנים 2019-2021. בתרשים 3 להלן יוצגו נתונים על מספר הנשים שנרשמו כקורבנות בתיקים שבהם נקבעה זיקת **בני זוג** בעבירות נגד גוף, אימים ועבירות מין, בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה של קורבנות העבירה (יהודיות ולא-יהודיות); במסגרת יוצג מספר הקורבנות הכולל.²⁰

תרשים 3: נשים קורבנות אלימות בין בני זוג לפי קבוצת אוכלוסייה של הקורבן, 2019-2021²¹

¹⁹ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית הממ"מ, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

²⁰ בחלק מהתיקים נרשמו גם תלונות הדדיות, כלומר שני בני הזוג התלוננו על אלימות; לפי נתונים משנים קודמות מדובר בכחמישית מהתיקים. נורית יכימוביץ-כהן, אלימות במשפחה בדגש על אלימות כלפי נשים, ריכוז נתוני המשטרה לשנים 2016-2017, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 בנובמבר 2018.

²¹ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

בשנים 2019-2021
שיעור הלא-יהודיות
בקרב כלל הנפגעות
מאלימות מצד בן זוג
היה גדול משיעור
באוכלוסייה

לפי נתונים אלו (המשקפים כאמור את האלימות המדווחת בלבד), בשנים 2019-2021 **שיעור הנשים הלא-יהודיות מקרב נשים נפגעות עבירות אלימות בין בני זוג היה גדול משיעורן באוכלוסייה**: 30% מהנשים נפגעות עבירות נגד גוף,²² 23% מהנשים נפגעות עבירות אימים²³ ו-24% מהנשים נפגעות עבירות מין.²⁴ לצורך ההשוואה נזכיר כי שיעור הלא-יהודיות בקרב כלל הקורבנות (לאו דווקא מי שנפגעו בעבירות בין בני זוג) היה נמוך יותר: 26% בעבירות נגד גוף, 24% בעבירות אימים ורק 10% בעבירות מין (ראו תרשים 1).

עוד עולה מהנתונים בתרשים 3 כי בשנים 2019-2020 **גדל מספר הנשים שהיו קורבנות לאלימות מצד בן זוגן בשלושת סוגי העבירות, אולם במידה שונה בשתי קבוצות האוכלוסייה**:

- בעבירות נגד גוף גדל מספר הנשים הקורבנות ב-5%, בקרב יהודיות – ב-7% ובקרב לא-יהודיות – בכ-2%;
- בעבירות אימים גדל מספרן ב-11%, בקרב יהודיות – ב-13% ובקרב לא-יהודיות – בכ-1%;
- בעבירות מין גדל מספרן ב-14%, בקרב יהודיות – ב-19%, בעוד מספר הנשים הלא-יהודיות שנרשמו כקורבנות לא גדל.²⁵

אפשר לקשור את הגידול במספר הנשים שהיו קורבנות בעבירות בין בני זוג בין שנת 2019 לשנת 2020 להגבלות התנועה והסגרים שהוטלו בשנת 2020 בעת מגפת הקורונה. בהקשר זה נזכיר שגם לפי מסמך קודם, בשנה הראשונה למשבר הקורונה אכן נרשם גידול במספר תיקי האלימות במשפחה שנפתחו במשטרה ובמקביל נרשם גידול בפניות לרווחה ובהיקף הסיוע של הרווחה.²⁶ **עם זאת, גם בשנת 2021, שבה הגבלות הקורונה הוסרו בהדרגה, מספר הקורבנות בעבירות נגד גוף ואימים לא הצטמצם, ואף גדל במידת-מה בעבירות נגד גוף ואימים כלפי נשים יהודיות.**

²² בעבירות נגד גוף היו 16,511 קורבנות עבירות יהודיות ו-7,070 לא-יהודיות. שם.

²³ בעבירות אימים היו 17,430 קורבנות עבירות יהודיות ו-5,295 לא-יהודיות. שם.

²⁴ בעבירות מין היו 719 קורבנות עבירות יהודיות ו-225 לא-יהודיות. שם.

²⁵ בעבירות נגד אדם גדל מספר הקורבנות גדל ב-55% (ובקרב יהודיות ב-144%, כלומר כמעט פי 2.5), אך נתון זה אינו מדויק. נתונים מדויקים יותר, שהופקו על ידי אגף חקירות ומודיעין של המשטרה, יוצגו בהמשך.

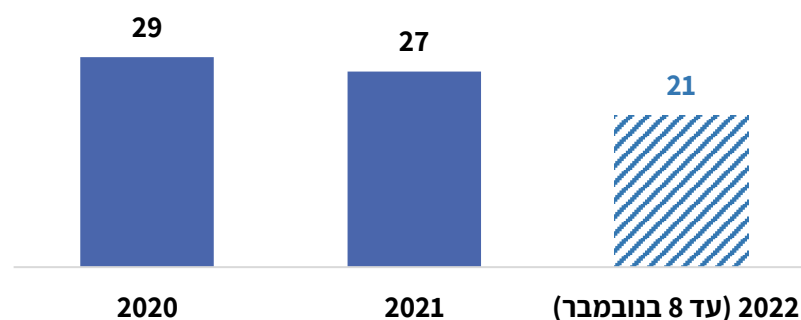
²⁶ בין שנת 2019 לשנת 2020 מספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין תלונות נשים על אלימות מצד בן זוגן גדל ב-12%; מספר המשפחות המטופלות במרכזים למניעה ולטיפול באלימות במשפחה גדל ב-7%; מספר הנשים ששהו במקלטים לנשים נפגעות אלימות וילדיהן גדל ב-11%; מספר הפניות של נשים לקו הסיוע של מרכז הסיוע לנפגעות תקיפה מינית ואלימות בנצרת (שאליו פונות נשים ערביות) גדל ב-40%, ומספר הפניות למרכז הסיוע הזה בגין אלימות מצד בן הזוג גדל בכ-200% (כלומר פי שלושה). עדו אבגר ורמי שוורץ, [החברה הערבית בצל מגפת הקורונה – ריכוז נתונים](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 3 ביוני 2021.

4. נתונים על רצח

בפרק זה נתמקד בנתונים על קורבנות רצח, בדגש על רצח נשים.²⁷ בתרשימים שונים יוצגו נתונים על תקופות שונות. בתרשימים 4 להלן יוצגו נתונים על נשים שנרצחו בישראל **מתחילת שנת 2020 עד 8 בנובמבר 2022**. נתונים אלו, שהופקו על ידי אח"מ, נאספים ומתוקפים באופן פרטני לכל מקרה רצח בנפרד.

תרשים 4: רצח נשים מתחילת 2020 עד 8 בנובמבר 2022²⁸

בשנת 2020 נרצחו בישראל 29 נשים, בשנת 2021 נרצחו 27 נשים ובשנת 2022 (עד 8 בנובמבר) נרצחו 21 נשים

כפי שאפשר לראות בתרשימים 4, בשנת 2020 נרצחו בישראל 29 נשים, בשנת 2021 נרצחו 27 נשים ובשנת 2022 (עד 8 בנובמבר) נרצחו 21 נשים. בקרב הרוצחים נמצאו כל הזיקות של החשוד לקורבן: בן זוג (ובן זוג לשעבר), קרוב משפחה אחר, אדם זר או לא ידוע.

מתחילת שנת 2021 עד 8 באוגוסט 2022 נרצחו 41 נשים – 16% מכלל קורבנות הרצח בישראל בתקופה זו

בהמשך הפרק יוצגו נתוני אח"מ שהופקו ב-8 באוגוסט (כלומר לא נכללים בהם כמה ממעשי הרצח מ-2022) לפי כמה פילוחים: שנת הרצח, מגדר וקבוצת אוכלוסייה של הקורבן.

בין תחילת שנת 2021 ל-8 באוגוסט 2022 נרצחו בישראל 41 נשים.²⁹ לפי נתוני המשטרה שהועברו למרכז המחקר והמידע של הכנסת, בתקופה זו נרצחו בישראל 216 גברים ובסך הכול נרצחו 257 בני אדם, כלומר **בתקופה זו נשים היו 16% מכלל קורבנות הרצח בישראל**.³⁰

²⁷ בפרק זה מובאים נתונים על נשים ונערות מעל גיל 12, ואילו בנתונים על רצח גברים נכללים בני כל הגילים. רס"ב זוהרה עטיה, חוליית אלימות במשפחה, מדור נפגעי עבירה ומשפחה במשטרת ישראל, שיחת טלפון, 16 בנובמבר 2022.

²⁸ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022. השלמת נתונים על התקופה שמ-8 באוגוסט עד 8 בנובמבר 2022: רס"ב זוהרה עטיה, חוליית אלימות במשפחה, מדור נפגעי עבירה ומשפחה במשטרת ישראל, שיחת טלפון, 8 בנובמבר 2022.

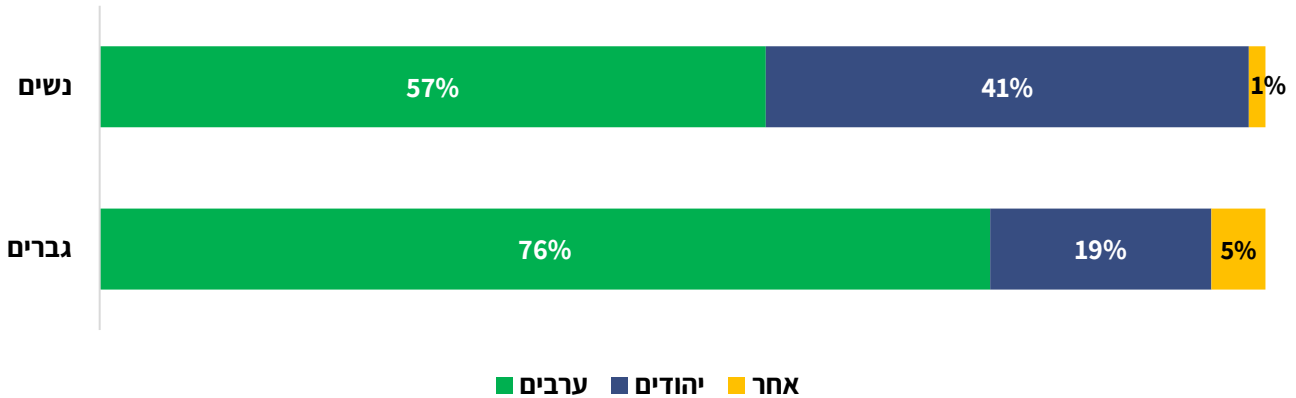
²⁹ 27 נשים נרצחו בשנת 2021 ו-14 נשים נרצחו בשנת 2022 (עד 8 באוגוסט). שם.

³⁰ מ-216 הנרצחים הגברים 173 נרצחו בשנת 2021 (ב-161 אירועי רצח) ו-83 נרצחו בשנת 2022, עד 8 באוגוסט, ב-82 אירועי רצח. נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

4.1 נתונים על כלל הנרצחים – פילוח לפי קבוצות אוכלוסייה

בתרשים 5 להלן תוצג התפלגות לפי קבוצות אוכלוסייה (יהודי,³¹ ערבי³² ואחר³³) של 70 הנשים שנרצחו מאז תחילת שנת 2020 ושל 216 הגברים שנרצחו מתחילת שנת 2021 עד למועד הפקת הנתונים ב-8 באוגוסט 2022.

תרשים 5: נשים וגברים שנרצחו – התפלגות לפי קבוצות אוכלוסייה³⁴

שיעור הערבים בקרב הנרצחים גדול הרבה יותר משיעורם באוכלוסייה (שהוא 20%): ערבים הם 76% מהנרצחים ו-57% מהנרצחות

כפי שאפשר לראות בתרשים, הן בקרב גברים והן בקרב נשים שיעור הערבים מקרב הנרצחים גדול הרבה יותר משיעורם באוכלוסייה (שהוא כחמישית). בקרב כלל הגברים שנרצחו בישראל מתחילת 2021 עד 8 באוגוסט 2022 76% היו ערבים ו-19% היו יהודים; בקרב הנשים שנרצחו מתחילת שנת 2020 ל-8 באוגוסט 2022 57% היו ערביות ו-41% היו יהודיות.³⁵

4.2 רצח בידי קרובי משפחה

להלן יוצגו נתוני אח"מ על הנרצחים בפילוח לפי הזיקה של הרוצח לקורבן: בן זוג, קרוב משפחה אחר או מקרים שלא תועדה בהם קרבת משפחה. בחלק ממקרים שבהם לא תועדה קרבת משפחה הרוצח ידוע ובחלקם הוא אינו ידוע.

רצח גברים – בין תחילת שנת 2021 ל-8 באוגוסט 2022 5% מהגברים שהיו קורבנות רצח נרצחו בידי קרוב משפחה וב-95% מהמקרים לא נרשמה בתיק זיקה משפחתית. מקרב הגברים שנרצחו בידי קרוב משפחה בתקופה זו, אף אחד נרצח לא בידי בת הזוג ו-11 נרצחו

בין תחילת שנת 2021 ל-8 באוגוסט 2022 5% מהגברים שהיו קורבנות רצח נרצחו בידי קרוב משפחה וב-95% מהמקרים לא נרשמה בתיק זיקה משפחתית

³¹ בנתוני הקורבנות מהמגזר היהודי נכללים חסרי דת ממדינות ברית המועצות לשעבר.

³² בנתוני הקבוצה "ערבי" נכללים מוסלמים, ערבים-נוצרים, דרוזים וצ'רקסים. בתשובת המשטרה נמסר שעד סוף שנת 2021 הנשים הדרוזיות נספרו בקטגוריה "אחר" ומתחילת שנת 2022 הן נספרות כחלק מהחברה הערבית. נציין כי בעקבות השינוי הזה בסיווג קבוצות האוכלוסייה עשוי להיווצר קושי בהשוואה בין השנים, אולם מספר הנשים הדרוזיות שנרצחו אינו גדול.

³³ "אחרים" הם מי שאינם שייכים לקבוצה יהודי או ערבי (למשל עובדים זרים ומבקשי מקלט).

³⁴ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

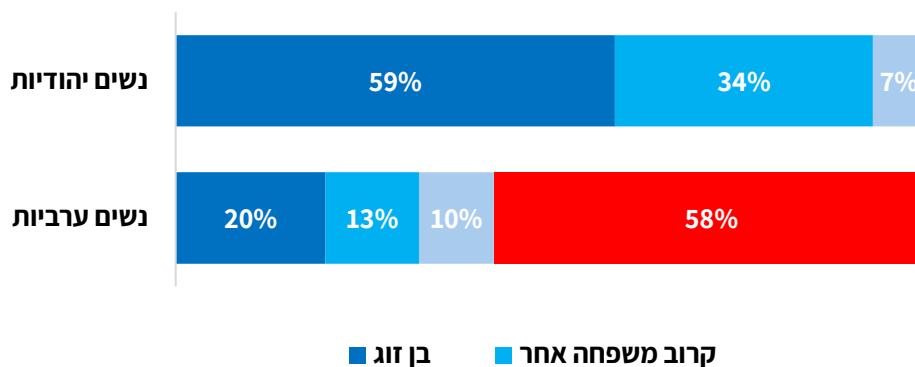
³⁵ שיעורים דומים מאוד נמצאו גם בבחינת התפלגות נתוני 41 הנשים שנרצחו בשנים 2021-2022.

בידי בן משפחה אחר (שבעה מהנרצחים האלה היו יהודים וארבעה מהם היו ערבים). נציין כי ממדור נפגעי עבירה ומשפחה באח"מ נמסר שבימים אלו נבחן חשד למקרה אחד שבו גבר נרצח בידי בת זוגו; הרצח הזה אירע לאחר התקופה שעליה נמסרו נתונים (כלומר אחרי 8 באוגוסט 2022).³⁶

רצח נשים – באותה תקופה שיעור הנשים שנרצחו בידי קרוב משפחה היה גבוה הרבה יותר מהשיעור המקביל בקרב גברים; כמו כן יש הבדל ניכר בהתפלגות זו בין נרצחות יהודיות לנרצחות ערביות, לפחות ככל שעולה מהתיעוד בתיקי החקירה. נתונים על כך יוצגו בתרשים 6.

תרשים 6: התפלגות הנשים שנרצחו לפי זיקה בין החשוד לקורבן שתועדה בתיק החקירה,

2020 עד 8 באוגוסט 2022³⁷

מתחילת שנת 2020 עד 8 באוגוסט 2022, כמעט כל הנרצחות היהודיות (93%) נרצחו בידי קרוב משפחה; להבדיל, ב-58% מתיקי הרצח של נשים ערביות לא נרשמה זהות הרוצח או המניע לרצח. קרבת משפחה תועדה בנוגע לשליש מהנשים הערביות שנרצחו

לפי התרשים, מקרב 29 הנשים היהודיות שנרצחו מתחילת שנת 2020 עד 8 באוגוסט 2022, **כמעט כל הנרצחות היהודיות (93%) נרצחו בידי קרוב משפחה**: 59% נרצחו בידי בן זוג ו-34% – בידי קרוב משפחה אחר. מיעוטן (7%) נרצחו בידי אדם שלא היתה לו זיקה משפחתית לקורבן.

בתקופה זו, **בכ-58% מתיקי הרצח של נשים ערביות (23 מ-40 התיקים) לא נרשמה זהות הרוצח או המניע לרצח**. קרבת משפחה תועדה בנוגע לשליש מהנשים הערביות שנרצחו – 20% (שמונה נשים) נרצחו בידי בן זוג ו-13% (חמש נשים) נרצחו בידי קרוב משפחה אחר.

4.3 מבט על הגשת כתבי אישום בתיקי רצח נשים

לפי המשרד לביטחון הפנים, הגשת כתב אישום היא אינדיקציה לפענוח תיק חקירה. בחברה הערבית יש שיעור נמוך של פענוח תיקים בכלל ושל תיקי רצח בפרט. בדיון שהתקיים בוועדה לביטחון הפנים של הכנסת בחודש ינואר 2022 אמר תומר לוטן, מנכ"ל המשרד לביטחון הפנים, כי בסוף שנת 2021 היה שיעור הפענוח של מעשי רצח בחברה הערבית 24% – הרבה פחות

³⁶ רס"ב זוהרה עטיה, חוליית אלימות במשפחה, מדור נפגעי עבירה ומשפחה במשטרת ישראל, שיחת טלפון, 8 בנובמבר 2022.

³⁷ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

מהשיעור המקביל בחברה היהודית, 68% (שיעורים אלו חושבו בעניינם של כלל הנרצחים, לאו דווקא נשים ובלי קשר לזיקה משפחתית). עוד מסר לוטן בדיון שאחד היעדים שנקבעו לבחינת ההצלחה של התוכנית הממשלתית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית הוא הגדלת שיעור הפענוח של מעשי רצח בחברה הערבית. היעד שנקבע הוא 36% בשנת 2023.³⁸ להלן יוצגו נתוני אח"מ על הגשת כתבי אישום בפילוח לפי קבוצת אוכלוסייה – יהודי וערבי. נציין כי נתוני כתבי האישום הם דינמיים ונכונים ליום הפקתם (8 באוגוסט 2022).³⁹

מטבע הדברים תהליך החקירה ואיתור הרוצח עשויים להיות שונים ברצח בידי קרוב משפחה (בעיקר במקרים שבהם ידוע על תלונות של האישה למשטרה בגין אלימות במשפחה) וברצח שבו המשטרה אינה חושדת בקרבת משפחה בין הקורבן לרוצח. משום כך נציג **בנפרד** את נתוני הנרצחות שתועדה קרבת משפחה בינן לבין החשוד לקורבן ואת נתוני הנרצחות שלא תועדה לגביהן קרבה כזאת. יוצגו נתונים על מעשי רצח מהשנים 2020-2021; לא כללנו את נתוני שנת 2022 (שבעת הכנת המסמך עדיין לא הסתיימה) מכיוון שתהליך החקירה עשוי להיות ממושך.

³⁸ ועדת ביטחון הפנים, דיון בנושא: [הצגת מדדים לבחינת התוכנית הממשלתית לטיפול בתופעות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית](#), פרוטוקול מס' 54, ינואר 2022.

³⁹ נתוני פרקליטות המדינה אינם ניתנים לפילוח לפי מגדר או מגזר ומשום כך לא פנינו בעניין זה לפרקליטות.

תרשים 7: נשים יהודיות ונשים ערביות שנרצחו בשנים 2020-2021, לפי הזיקה של החשוד לקורבן שנרשמה בתיק החקירה והגשת כתבי אישום עד ל-8 באוגוסט 2022⁴⁰

22 נרצחות יהודיות

2 ללא תיעוד
זיקה משפחתית

20 עם תיעוד זיקה משפחתית

2 כתבי אישום

שישה תיקים
ללא כתב אישום

14 כתבי אישום

33 נרצחות ערביות

22 ללא תיעוד זיקה משפחתית

11 עם תיעוד זיקה משפחתית

18 תיקים ללא
כתב אישום

ארבעה כתבי
אישום

תיק אחד ללא
כתב אישום

עשרה כתבי
אישום

כפי שאפשר לראות בנתוני אח"מ שבתרשים 7, בשנים 2020-2021 נרצחו **22 נשים יהודיות**. בתיקי החקירה של 20 מהן נרשמה זיקה משפחתית של החשוד לקורבן.⁴¹ ב-14 מהתיקים הוגש כתב אישום **ובשישה לא הוגש כתב אישום** עד מועד הפקת הנתונים ב-8 באוגוסט 2022. בשני התיקים שבהם נרצחה אישה יהודייה ובתיק לא נרשמה זיקה משפחתית (כלומר הן נרצחו בידי זר) הוגש כתב אישום.

עוד עולה מנתוני אח"מ כי בשנים אלו נרצחו **33 נשים ערביות**. אצל שליש מהן (11 נשים) נרשמה בתיק החקירה זיקה משפחתית,⁴² וברוב הגדול של התיקים האלה הוגש כתב אישום

⁴⁰ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.

⁴¹ 13 מהן נרצחו בידי בן זוג ושבע נרצחו בידי קרוב משפחה אחר. שם.

⁴² שש נשים נרצחו בידי בן זוג וחמש – בידי קרוב משפחה אחר. שם.

(עשרה תיקים). אצל **שני שלישים מהנשים הערביות שנרצחו בשנים אלו (22 נשים) לא נרשמה זיקה משפחתית**. בקבוצה זו הוגשו רק ארבעה כתבי אישום, באותם מקרים שבהם נקבעו חשוד ומניע לרצח. **ב-18 תיקים המניע לרצח אינו ידוע למשטרה ועדיין לא הוגש כתב אישום**. עוד נציין כי תשעה מ-18 התיקים האלה נפתחו בשנת 2020 ותשעה נפתחו בשנת 2021, כלומר חלק גדול מהם לא נפתחו לאחרונה.⁴³

⁴³ נגה ספרא, יועצת השר לביטחון הפנים, תשובת המשרד לביטחון הפנים על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 14 באוגוסט 2022. תשובות על שאלות הבהרה: סהר דונל, לשכת השר לביטחון הפנים, דוא"ל, 18 באוגוסט 2022.